

UOT – 339.9: 3381

Faziyə Məlikova
Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası

AZƏRBAYCAN-KANADA İQTİSADI ƏMƏKDAŞLIĞININ PRIORITYLƏRİNİN MÜƏYYƏN EDİLMƏSİ

Məqalədə Azərbaycanla Kanada arasında iqtisadi əməkdaşlığın təşkilinin mövcud vəziyyətinin qiymətləndirilməsi nəticəsində aşkar edilən ehtiyat imkanlarından səmərəli istifadə etmək, Kanada şirkətlərinin qeyri-neft sektorunun inkişaf etdirilməsi üzrə prioritet sferalar müəyyən edilmiş, gözlənilən sosial-iqtisadi nəticələr şərh olunmuşdur.

Azərbaycan bu gün Avrasiya məkanında sürətli inkişaf edən, dünyanın ən islahatçı və bölgənin lider dövlətidir. Bu yüksəliş ölkə rəhbərliyinin güclü, prinsipial siyasi iradəsinin, gələcək perspektivi aydın təsəvvür edə və vaxtında düzgün qərarlar qəbul edərək müəyyənləşdirilmiş strateji kursu müasir çağırışlara uyğun həyata keçirə bilməsinin nəticəsidir. Azərbaycanın sosial-iqtisadi uğurları davamlı, iqtisadiyyatı ilə dayanıqlı və rəqabətədavamlıdır. Bununla belə, xarici iqtisadi əməkdaşlığın daha da dərinləşdirilməsi, ixrac potensialının artırılması, XİF üzrə mütərəqqi təcrübənin öyrənilib, ölkəmizin makro və mikro səviyyələrində daha geniş istifadə edilməsi – qarşıda duran mühüm vəzifələrdəndir.

Həmin vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün Azərbaycanın qarşısında duran əsas məsələ dünya ölkələrinin inkişaf sürəti ilə müqayisədə geriliyə yol verməməkdir. Bu isə ilk növbədə iqtisadiyyatda karbohidrogen ehtiyatların ixracından mövcud asılılığı aradan qaldırmaqla orta və uzunmüddətli perspektivdə dünya iqtisadiyyatının xammal əlavəsinə və texnoloji “autsaydərə” çevrilmək təhlükəsinin qarşısını almaq kimi mühüm məsələnin daim diqqət mərkəzində saxlanılmasını tələb edir. Deməli, təxirəsalınmadan Azərbaycan iqtisadiyyatının ağırlıq mərkəzi qeyri-neft sektorunun üzərinə keçirilməlidir. Bu baxımdan Kanadanın müvafiq iş təcrübəsindən bəhrələnmək məqsədəuyğun olardı.

Azərbaycan-Kanada iqtisadi əməkdaşlığının genişləndirilməsinin zəruriliyi.

Azərbaycanda həyata keçirilən uğurlu daxili və xarici siyasət, iqtisadi islahatların nəticəsidir ki, ÜDM-in neft amilindən asılılığı tədriclə azalmış, qeyri-neft sektorunun sürətli inkişafı təmin edilmişdir. Buna baxmayaraq, idxal ediləni məhsulların sayı ixrac edilənləri bir neçə dəfə üstələyir. Bu fakt Kanada ilə xarici ticarət əlaqələrində də özünü büruzə verir. Azərbaycanın Kanada ilə idxal-ixracının strukturu əsaslı şəkildə təkmilləşdirilməlidir.

Son illər Azərbaycanla Kanada arasında xarici ticarət dövriyyəsinin həcmi xeyli azalmış və bu prosesdə ixracın məbləği minimuma enmişdir. Bu fakt onu göstərir ki, iki ölkə arasında xarici iqtisadi əlaqələr (XİƏ) üzrə mövcud strategiyaya yenidən baxılmalı, inteqrasiyanın dərinləşməsi üçün kompleks xarakterli tədbirlərin icrasına nail olunmalıdır. Bu sahədə potensial genişlənmə imkanlarını qiymətləndirmək üçün fərqli metodoloji yanaşmaya üstünlük verilməlidir. Bu baxımdan Beynəlxalq Ticarət Mərkəzinin (International Trade Center) təklif etdiyi ticarət platformasından istifadə etmək məqsədəuyğun olardı. Deməli, qeyd edilən kontekstdə aşağıdakıların icrasına zərurət yaranmışdır:

- Xarici ticarətin sahə və əmtəə strukturunun diversifikasiyası (bu ən çox Azərbaycan-Kanada ticarət əlaqələri üçün daha xarakterikdir) və Azərbaycanın qeyri-neft sektoruna daxil olan müəssisələrinin beynəlxalq ticarət sistemində iştirak mexanizminin təkmilləşdirilməsi. Bunun üçün müştərək emal müəssisələrinin sayının artırılması, onların innovasiya fəaliyyətinin əsaslı şəkildə yaxşılaşdırılması hesabına ixrac ediləcək məhsulların çeşidinin genişləndirilməsi vacibdir;
- Yüksək texnologiyalara və müasir menecment metodlarına əsaslanan emal məhsullarının istehsalı, onların ixrac həcmünün və coğrafiyasının genişləndirilməsi;
- Azərbaycanın regionlarında aqrar kiçik və orta sahibkarların (KOS) innovasiya aktivliyinin yüksəldilməsi üçün Kanada firmalarının təcrübəsindən geniş istifadə olunması;

➤ KOS-ın XİF-ni tənzimləyən və onlara ucuz maliyyələşdirmə mənbələrinin tapılmasında, yeni kadrların hazırlanmasında məqsədli innovasiya layihələrin işlənilməsi və tətbiqində əməli kömək göstərmək üçün Kanadanın Xarici Ticarət Şirkətlərinin (XTŞ) iş təcrübəsindən Azərbaycanın iqtisadi fəaliyyət sahələrində geniş istifadə olunması;

➤ İki ölkə arasında XİƏ-nin genişləndirilməsi üçün təkmil diversifikasiya modelinin işlənilməsi və həyata keçirilməsi;

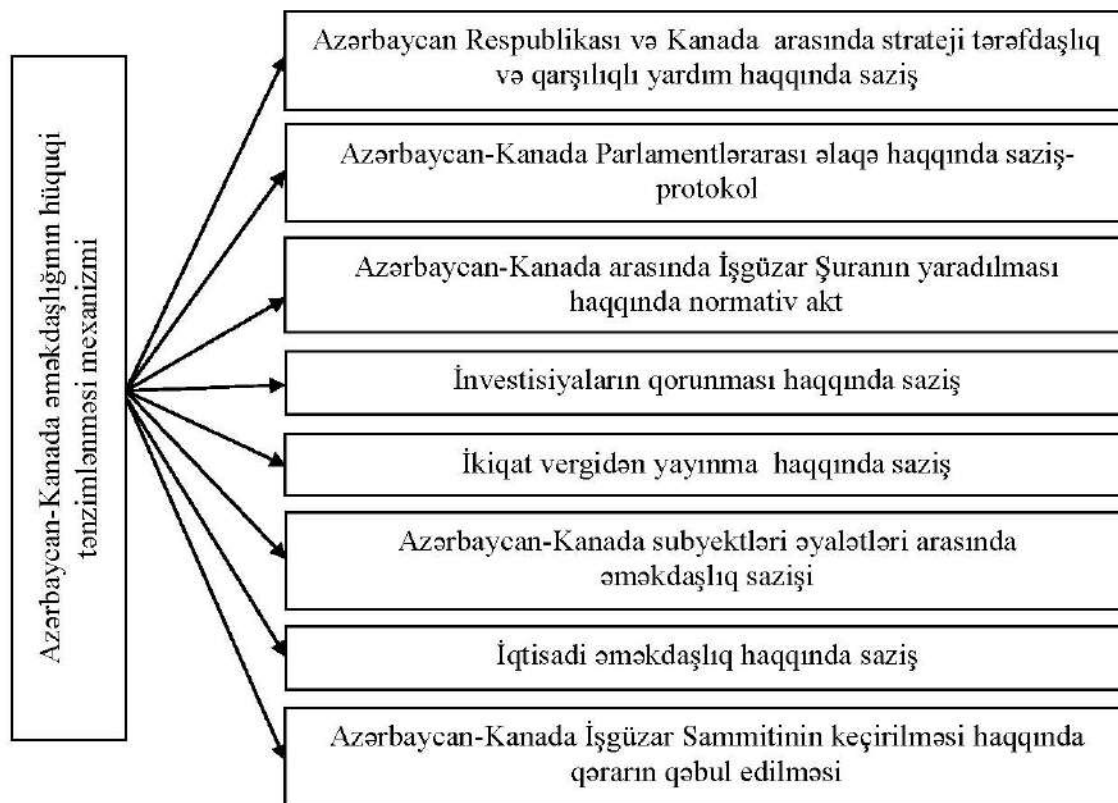
➤ İdxal və ixracın strukturunun Beynəlxalq Əmək Bölgüsündə iştirakı imkanları çərçivəsində təkmilləşdirilməsi.

Bütün bunların reallığa çevrilməsi üçün isə, ilk növbədə, iki ölkə arasında əməkdaşlığın hüquqi tənzimlənmə mexanizmi formalaşmalıdır.

Əməkdaşlığın hüquqi tənzimlənməsi. Onun baza hissəsini Azərbaycan Respublikası ilə Kanada arasında strateji tərəfdaşlıq və qarşılıqlı yardım haqqında sazişin imzalanması təşkil etməlidir. Bununla yanaşı, iki ölkə arasında İşgüzar Şuranın yaradılması, iqtisadi əməkdaşlıq haqqında normativ-hüquqi aktlar qəbul edilməli, iqtisadi əməkdaşlığın digər sahələr üzrə hüquqi bazası formalaşmalıdır. Eyni zamanda iki ölkənin Parlamentləri arasında sıx əlaqənin yaradılması da münasibətlərin müsbət mənada dərinləşməsinə imkan vermiş olacaqdır (şəkil 1).

Hesab edirik ki, bu məqsədlə Azərbaycan Hökuməti milli mənafehlərin qorunması və onun uğurla reallaşdırılması üçün öz söylərini ölkə daxilində elmi-texniki və innovativ proseslərin inkişafı üçün əlverişli şəraitin formalaşdırılmasına yönəltməli və bu sahədə də Kanadanın mövcud təcrübəsindən istifadəyə üstünlük verilməlidir.

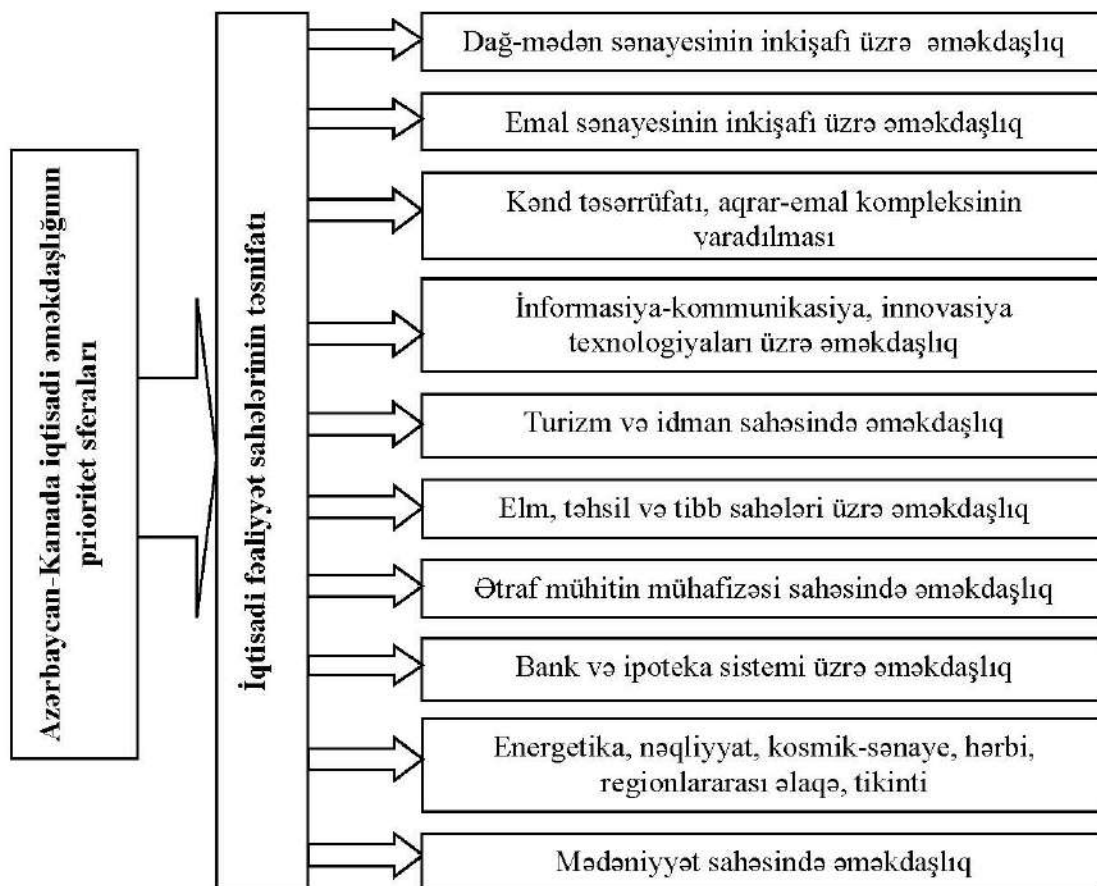
Formalaşacaq hüquqi baza isə, nəticə etibarilə, Azərbaycan-Kanada iqtisadi əməkdaşlığının prioritet sferalarını və fəaliyyət sahələrini müəyyən edərək inkişaf etdirilməsinə təminat yaradacaqdır.

Şəkil 1. Azərbaycan-Kanada əməkdaşlığının hüquqi tənzimlənməsi mexanizminin prinsipl sxemi.

İqtisadi əməkdaşlığın prioritet sferaları. Çoxşaxəli Kanada iqtisadiyyatı təcrübəsindən Azərbaycanda istifadə imkanları genişdir. İlk növbədə onu qeyd etmək olar ki, Azərbaycan Respub-

likası Kanada ilə müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığın inkişafına əhəmiyyət verir və bütünlükdə ölkələr arasındakı münasibətləri inkişafda olan dostluq əlaqələri kimi dəyərləndirmək olar. Hələ 2004-cü ildə Azərbaycanın Kanadada səfirliyinin açılması ikitərəfli münasibətlərin inkişafına mühüm töhfə vermişdir. İki ölkə arasında siyasi əlaqələr inkişaf etdirilir. Bu baxımdan iki ölkənin qanunvericilik orqanlarında Parlamentlərarası əlaqələr üzrə yaradılan işçi qrupları və onların qarşılıqlı səfərləri həyata keçirilir. Lakin iqtisadi sahədə iki ölkə arasında daha sıx əlaqənin qurulmasına ehtiyac duyulur. Bu ən azı ona görə vacibdir ki, Kanada iqtisadi inkişaf baxımından dünyanın ən aparıcı ölkələrindən biri hesab edilir. Odur ki, Azərbaycan Kanada ilə iqtisadi-ticarət əlaqələrinin inkişafında maraqlarını artırmalı və əlaqələrini bir çox iqtisadi fəaliyyət sahələrində genişləndirilməsinə səy göstərməlidir. Kanadanın iqtisadi inkişaf modeli və ayrı-ayrı sahələrdəki zəngin təcrübəsindən Azərbaycanda istifadə olunması ölkəmizin iqtisadi inkişafı üçün faydalı olardı. İki ölkənin, ticarət əlaqələrinin səviyyəsinə qiymət verərkən aydın olmuşdur ki, ayrı-ayrı dövrlərdə qarşılıqlı ticarət dövriyyəsinin həcmində yüksək inkişafın müşahidə olunmasına baxmayaraq, ticarətin əsas hissəsini Azərbaycandan Kanadaya ixrac edilən neft və neft məhsulları təşkil edir, halbuki Kanadanın neft sənayesi kifayət qədər inkişaf mərhələsindədir. Bizim fikrimizcə, xarici ticarət sahəsində iki ölkə arasında yaranan və zəifləmə meyində olan belə bir şəraitdə iqtisadi əməkdaşlığın ən vacib istiqamətlərindən biri – iki ölkə arasında qeyri-neft sektorunun inkişafı üzrə əlaqələr təşkil etməlidir. Müqayisəli təhlil göstərir ki, iki ölkə arasında bir çox sahələrdə və istiqamətlərdə əməkdaşlıq üçün geniş imkanlar mövcuddur. Tərəfimizdən həmin prioritet sferaların və fəaliyyət sahələrinin təsnifatı işlənilmişdir (şəkil 2).

Şəkil 2. Azərbaycan-Kanada iqtisadi əməkdaşlığının prioritet sferaları.

Sadələnən iqtisadi fəaliyyət sahələri üzrə ikitərəfli əməkdaşlığın mümkün variantlarını nəzərdən keçirək. İlk növbədə dəyər-mədən sənayesinin inkişafı üzrə əməkdaşlıq haqqında. Məlumdur

ki, Azərbaycanın qərb rayonlarında (Gədəbəy, Daşkəsən, Kəlbəcər və s.) böyük həcmdə qızıl, gümüş, mis və digər əlvan metal ehtiyatları mövcuddur. Onların istismarı özünün ilkin mərhələsindədir. Onların intensiv istismarı prosesinə Kanadanın “Xay-River”, “Xaylend Qold Mayning”, “Kola Mayning”, “Layon Or” kompaniyalarının müştərək fəaliyyət əsasında cəlb edilməsi yüksək iqtisadi səmərə verə bilər. Alüminium üçün gil-torpaq hasilatı və alüminiumun emalı sahəsində Kanadanın təcrübəsindən istifadə və müştərək fəaliyyətin təşkili də alternativ variant kimi Azərbaycanın iqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyinin tədbirlər planına daxil edilməsi məqsədəuyğun olardı.

Azərbaycan geoloqlarının tədqiqatlarının təcrübəsində Qobustan, Abşeron və Şamaxı-İsmayilli bölgələrində şist yataqlarının mövcudluğu müəyyən edilmişdir, lakin həmin yataqların istismarı bəla başa gəldiyindən və ekoloji cəhətdən zərərli olduğundan bu vaxtadək onlara maraq göstərilməmişdir. Lakin zaman keçdikcə Azərbaycanda neft və qaz hasilatının kəskin azaldığı şəraitdə şist yataqlarının istismarı ehtimal ki, aktuallaşacaqdır. Şist-neft və ya qaz hopmuş süxurlardır. Belə yataqlardan neft-qaz almaq üçün həmin süxurlar yüksək hərarətə qədər qızdırılır, daha sonra böyük həcmdə su vurularaq soyudulur. Bu zaman buxarlanmış neft mayeyə çevrilir, yaz isə – şistdən ayrılır. Bütün dünyada bu üsul ekoloji problemə görə tənqid olunur. Azərbaycan bu sahədə Kanadanın təcrübəsindən bəhrələnmə bilər, bir şərtlə ki, həmin prosesə daha mütərəqqi texnologiya cəlb edilmiş olsun.

Azərbaycan-Kanada iqtisadi əməkdaşlığının prioritet sahələrindən biri – **kənd təsərrüfatıdır**. Bizim fikrimizcə, bu sahədə ikitərəfli əməkdaşlıqda əsas diqqət – cins və məhsuldar heyvanların və kənd təsərrüfatı texnikasının alınmasına, baytarlıq, fitosanitariya sahəsində təcrübələrin mənimsənilməsinə yönəldilməlidir. Bu sahədə müştərək fəaliyyət də istisna edilmir. Araşdırmalar göstərir ki, Azərbaycanın kənd təsərrüfatı məhsullarının, xüsusilə də qida sənayesi məhsullarının (meyvə şirələri, zeytun yağı və s.) Kanadaya ixrac edilməsi üçün geniş imkanlar mövcuddur. Zənnimizcə, həmin məhsulların Kanada bazarına çıxarılması məqsədilə Azərbaycan iş adamlarının bu ölkədə keçirilən sərgilərdə iştirakı və həmin sərgilər zamanı məhsulların reklam edilməsi məqsədəuyğundur.

İki ölkə arasında **emal sənayesi** üzrə əməkdaşlıq sahəsində yüksək nəticələr əldə etmək olar. Son illər Azərbaycanda həmin sənayenin ayrı-ayrı alt sahələrində uğurlara imza atılsa da, orada böyük ehtiyat imkanlarından istifadəyə zəruri ehtiyac duyulur. Bu baxımdan Kanada ilə müştərək fəaliyyətin təşkili yüksək fayda verə bilər. Fikrimizcə, bu məqsədə əsas diqqət ilk növbədə respublikanın regionlarında müasir aqrar-emal müəssisələrinin, tədarük anbarlarının tikintisinə yönəldilməli; dərman vasitələri, ətir-kosmetika məhsulları, nasos-kompressor avadanlıqları, nəzarət-ölçü cihazları, müxtəlif gücə malik su, qaz və enerji sayğacları; qaldırıcı nəqliyyat avadanlıqları, qara və əlvan metal emalı sahələrində müştərək fəaliyyətin genişləndirilməsinə diqqət artırılmalıdır. Bu sahədə uğur qazanmağın real yollarından biri – iki ölkə arasında maliyyə-kredit əməkdaşlığının genişləndirilməsidir. Bu məqsədlə Kanadanın “Skoşa Benk” nümayəndəliyinin Bakıda yaradılması investisiya imkanlarını artırmış olacaqdır.

Azərbaycan-Kanada arasında **enerji istehsalı** sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi imkanları da mövcuddur. Bizim fikrimizcə, kiçik su elektrik stansiyalarının, bio-yanacaq elektrik stansiyalarının tikintisinə Kanada şirkətlərinin cəlb olunması yeni texnologiyaların tətbiqi baxımından faydalı ola bilər.

İki ölkə arasında **telekommunikasiya sahəsində** əməkdaşlıq da həmin sahənin inkişafına təkan vermiş olacaqdır. Bu məqsədlə “Wind Mobile Canada” telekommunikasiya kompaniyası ilə naqilsiz rabitə sisteminin yaradılması haqqında sazişin imzalanması məsələsi də gündəlikdə dayanabilir.

Azərbaycanda **kosmik sənayesinin inkişafı və pilotsuz uçan aparatların hazırlanmasında** Kanada təcrübəsindən bəhrələnmək məqsədəuyğun olardı.

“Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış” İnkişaf Konsepsiyasında nəzərdə tutulan və həllini təxirəsalınmadan gözləyən məsələlərdən biri – **nəqliyyat sektorunun yenidən qurulması və inkişafıdır**. Bu baxımdan son illər avtomobil yollarının, körpülərinin, ötürücü şəbəkələrinin yaradılmasında uğurlu layihələr həyata keçirilməkdədir. Dəmir yolunun çəkilişində “Bakı-Tbilisi-Qars” öz orijinallığı və beynəlxalq əhəmiyyəti ilə diqqəti cəlb edir. Bununla belə, dəmir yolunun çəkilişi, metro nəqliyyatının inkişafı istiqamətində perspektiv layihələrin icrasına zəruri ehtiyac duyulur. Yaxın gələcəkdə sürət qatarları üçün yeni dəmir yolunun çəkilişi, mövcud yolların yenidən qurulması, metro

dairəvi xətlərinin tikintisi planlaşdırılır. Fikrimizcə, bu prosese böyük iş təcrübəsi olan və dünya miqyasında tanınan Kanadanın “Es-En-Si lavalin” kompaniyasının cəlb edilməsi təkcə dəmir yollarının tikintisində deyil, həm də metro üçün qatarların hazırlanması və təminatında fəal iştirak edə bilər.

Son 15 ildə Azərbaycanda **idmanın** bütün növlərinin inkişafına xüsusi diqqət yetirilir. Bu məqsədlə respublikanın regionlarında çoxsaylı müasir Olimpiya İdman Kompleksləri, açıq və qapalı stadionlar, idman meydançaları, atıcılıq kompleksləri, avarçəkmə obyekti və s. tikilib istifadəyə verilmişdir. İlk Avropa çempionatı məhz 2015-ci ilin iyun ayında Azərbaycanda keçirilmişdir. Yaxın gələcəkdə Beynəlxalq miqyaslı idman yarışlarına Azərbaycanın ev sahibliyi etməsi gözlənilir. Bu məqsədlə yeni idman obyektlərinin tikintisinə də ehtiyac duyulacaqdır. Bizim fikrimizcə, Kanada şirkətlərinin üstü-örtülü **konki mərkəzinin, xizək trampolinin, Olimpiya İdman Komplekslərinin** tikintisinə də Kanada şirkətlərini cəlb etmək olar.

Azərbaycan-Kanada **innovasiya sahəsində** əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi hazırda daha aktualdır. Bu məqsədlə nanotexnologiya, bio-yanacaq (məişət tullantılarının emal dərinliyinin artırılması, ikinci nəsil bio-yanacağın işlənilməsi), əczaçılıq, istehsal sahəsində rəqəmli texnologiya, kommunikasiya, ətraf mühitin qorunması üzrə innovasiya texnologiyalarının tətbiqi, səhiyyədə yeni yanaşmalardan istifadə sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi yüksək səmərə verə bilər. Bu sahədə daha önəmli uğura nail olmaq üçün “Azərbaycan-Kanada vençur fondunun yaradılmasına da-ir” hökumətlərarası sazişin hazırlanması və rəsmiləşdirilməsi məqsədəuyğun olardı.

İki ölkə arasında **elmi-texniki və təhsil sahəsində** əməkdaşlığın genişləndirilməsi də yüksək sosial-iqtisadi səmərə verə bilər. Bu məqsədlə birgə elmi-tədqiqatların aparılması, aktual problemlər üzrə beynəlxalq konfransların keçirilməsi, elmi işçilərin ixtisasartırmaya və yenidən hazırlanma prosesinə cəlb edilməsi, innovasiya texnologiyalarının və patentlərin transferi, Kanadanın nüfuzlu universitetlərində tibb, stomatologiya, menecment, audit, bank işi, İKT, sığorta və digər müasir ixtisaslar üzrə kadr hazırlığı məsələləri hökumətlərarası əməkdaşlıq sazişinin predmetinə çevrilməsi məqsədəmüvafiq olardı.

Azərbaycan-Kanada **regionlararası əlaqələrin genişləndirilməsi** (ölkələrin iri şəhərləri və rayonları arasında: aqrar, alternativ enerji, informasiya texnologiyaları, mənzil tikintisi və s. sahələrdə müştərək layihələrin həyata keçirilməsi), “Aqrar-sənaye kompleksinin inkişafı”, “Əlçatan mənzil”, “Sənaye məhəlləsinin yaradılması”, “Unikal innovasiya layihələrinin tətbiqi” üzrə məqsədli milli layihələrin həyata keçirilməsi prosesinə Kanada subyektlərinin fəal cəlb edilməsi də ölkələrəarası iqtisadi əməkdaşlığın inkişafına təkan verə bilər.

Yuxarıda qeyd edilənlərlə yanaşı, hazırkı və yaxın gələcəkdəki dövrdə əsas diqqət iqtisadi-ticarət əlaqələrinin yeni keyfiyyət müstəvisinə keçirilməsinə yönəldilməlidir. Hesab edirik ki, Azərbaycandan xarici ölkələrə, o cümlədən Kanadaya, strateji xammalların, perspektiv texnologiyaların, “nou-hau”nun “ağılı” ixracı üzərində dövlət nəzarəti gücləndirilməli və onlara hədd qoyulmalıdır.

Digər tərəfdən, iki ölkə arasında idxal və ixracın strukturunun təkmilləşdirilməsi, idxalın təsir dairəsindən çıxmaq və ixrac imkanlarını artırmaq üçün Azərbaycan hökuməti öz səylərini innovasiya prosesinin intensivləşdirilməsi, əlverişli şəraitin formalaşmasına yönəltməlidir. **Bu məqsədlə yaxın gələcəkdə aşağıdakı kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsədəuyğun olardı:**

➤ Azərbaycanda innovativ inkişaf modelinə keçidi sürətləndirmək üçün Kanadadan texnologiyaların alınması və tətbiqinə üstünlük verilməsi;

➤ Bu vaxtadək xammal şəklində ixrac edilən neft və neft məhsullarının, pambığın, alüminium oksidlərinin, iri və xırda buynuzlu heyvan dərilərinin, kimya məhsullarının və digər yarımfabrikatların Kanada şirkətlərinin Azərbaycanda təşkil edəcəyi müştərək müəssisələrdə emalının təşkil edilməsi və hazır, rəqabətəyönümlü məhsul şəklində ixrac olunması;

➤ Kanada şirkətlərinin iş təcrübəsindən və müştərək investisiya-innovasiya imkanlarından bəhrələnərək, neft maşınqayırma, elektrotexnika və cihazqayırma, məişət texnikası, yüngül sənaye sahələrinin istehsal və ixrac imkanlarının artırılması;

➤ Kanadanın və Azərbaycanın da üzvü olduğu İƏİT və ASİƏ ölkələr çərçivəsində regiondaxili tarif və qeyri-tarif maneələrin ləğv edilməsi; bunun üçün zəruri dövlətlərarası razılaşmaların ratifikasiyasının sürətləndirilməsi, üzv dövlətlərin xarici ticarət rejiminin daha da liberallaşdırılması, onların ayrı-ayrı regionları (iri şəhərləri) arasında ticarət-iqtisadi əlaqələrin genişləndirilməsi;

➤ İƏİT və ASİƏ-nin reallaşdırdığı layihələr Kanadanın dəstəyi ilə Azərbaycana da şamil edilməsi. Fikrimizə, bu işdə əsas diqqət investisiya bankları, Transmilli şirkətlər və sənaye-maliyyə qruplarının müştərək şəkildə yaradılmasına yönəldilməlidir;

➤ Azərbaycanda regional azad iqtisadi zonaların – Naxçıvan, Sumqayıt, Mingəçevir, Gəncə, Şirvan və digər şəhərlərdə – yaradılmasında Kanadanın və bütünlükdə İƏİT və ASİƏ ölkələrin iş təcrübəsindən geniş istifadə olunması;

➤ Azərbaycanda mövcud olan istifadəsiz və şoran torpaqların dövrüyyəyə cəlb edilməsi, kiçik fermer təsərrüfatlarının ixtisaslaşdırılaraq birləşdirilməsi, hazır məhsulun mövcud tədarükü prosesinin əsaslı şəkildə yaxşılaşdırılması, lizinq yolu ilə fermerlərin kənd təsərrüfatı texnikalarından aşağı qiymətlə istifadə etmək imkanlarının artırılması, regionlarda innovasiya infrastrukturunun yaradılması, vergi ödənişi (xüsusilə kənd təsərrüfatı sahəsində) üzrə Kanada təcrübəsindən geniş istifadə edilməsi;

➤ Dərman bitkilərinin tədarükü, qurudulması, satışı, kimyəvi tərkibli dərman vasitələrinin hazırlanması, təkrar xammalın emalı, istehsalat tullantılarının emalı və utilizasiyası, bərk tullantıların toplanması, turizm sənayesinin inkişafında Kanadanın zəngin təcrübəsindən istifadə edilməsi Azərbaycanın yüksək sosial-iqtisadi səmərə verə bilər;

➤ Azərbaycanın iri şəhərlərində və rayon mərkəzlərində sosial təyinatlı obyektlərin (mehmanxana, su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin qurulması və s.) tikintisi işində Kanada şirkətlərinin iştirakı və təcrübəsindən istifadə edilməsi.

Açar sözlər: iqtisadi əməkdaşlıq, tənzimlənmə mexanizmi, prioritet sferalar, qeyri-neft sektoru

İstifadə edilmiş ədəbiyyat

1. “Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış” İnkişaf Konsepsiyası. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 29 dekabr tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir.

Фазия Меликова

ОПРЕДЕЛЕНИЕ ПРИОРИТЕТОВ ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА АЗЕРБАЙДЖАН – КАНАДА

Резюме

В статье в результате оценки современного состояния экономического сотрудничества между Азербайджаном и Канадой выявлены резервы и их рациональное использование, определены приоритетные сферы по развитию нефтяного сектора с участием канадских компаний, изложены их социально-экономические результаты.

Ключевые слова: экономическое сотрудничество, механизм регулирования, приоритетные сферы, нефтяной сектор

Faziya Melikova

DETERMINATION OF PRIORITIES OF ECONOMIC COOPERATION BETWEEN AZERBAIJAN-CANADA

Summary

As a result the evaluation of the modern state of economic cooperation between Azerbaijan and Canada, the article finds out reserves and their rational use. The article defines the priority spheres of development of oil sector with participation of Canadian companies and states their social and economic consequences.

Keywords: economic cooperation, mechanism of regulation, priority areas, non-oil sector